

Tämä ei ole museo, vaan meidän koti. Kenelläkään muulla ei ole tällaista kuin meillä

5.12.2024

KOTU – Korjausrakentamisen tulevaisuus: Rakentamislaki, kiertotalous ja digitalisaatio -hanke pyrkii lisäämään Etelä-Pohjanmaan alueen toimijoiden korjausrakentamiseen ja kiertotalouteen liittyvää osaamista. Osana hanketta haluamme nostaa esille mielenkiintoisia tarinoita näiden aiheiden parista. Tässä artikkelissa tutustumme projektiin, jossa vanha kyläkoulurakennus sai uuden elämän nykyaikaisena kotina.

Mistä projekti sai alkunsa?

Helena Yli-Harja oli pitkään ollut kiinnostunut perinnerakentamisesta ja haaveillut vanhan rakennuksen kunnostamisesta kodikseen. Sopivaa hirsitaloa etsittiin pitkään noin 30 kilometrin säteellä Seinäjoelta ja sopivan kohteen löytäminen osoittautuikin aluksi melko vaikeaksi. Lopulta onni kääntyi, kun Ilmajoen kunnan kiinteistöpäällikkö huomasi hänen avoimen ilmoituksensa verkossa ja soitti vinkaten tulevasta huutokauppakohteesta. Kyseessä oli vanha raakakuntoinen hirsirakennus, kyläkoulu Ilmajoen Munakassa, joka oli valmiina uuteen elämään (kuva 1). Siitä alkoi projekti ja harrastus, jota kiinnostuneet ovat saaneet seurata mm. Helenan ylläpitämän Unelmia Uljaisista -Instagram tilin kautta.

Kuva 1. Rakennus ulkoa (kuva: Helena Yli-Harja, 2024).

Kyläkoulusta koti, miten se onnistuu?

Vanhan rakennuksen korjaamisen aloittamiseen voi liittyä tärkeitä koko projektia määrittäviä kysymyksiä: Kuinka paljon alkuperäistä voidaan ja halutaan säilyttää? Kuinka tarkasti rakennuksen historiaa tulee kunnioittaa? Miten paljon taloa voidaan mukauttaa vastaamaan nykypäivän asumisen vaatimuksia? Helena kuvailee itseään näiden kysymysten äärellä keskitien kulkijaksi. Hänen toiveenaan oli säilyttää vanhan rakennuksen laadukkaita materiaaleja, historiaa sekä näyttäviä yksityiskohtia, mutta yhdistää ne nykyaikaisiin moderneihin asuinmukavuuksiin. Projektin lähtötilanne näkyy alla olevasta kuvasta (kuva 2).

Kuva 2. Projektin lähtötilanne (kuva: Helena Yli-Harja, 2024).

Kyläkoulun muuttaminen asunnoksi ei ollut yksinkertainen prosessi. Käyttötarkoituksen muuttuessa koulurakennuksesta kodiksi tilasuunnittelu piti tehdä täysin uusista lähtökohdista. Kodin suunnittelussa pohjapiirustusta ja huoneiden sijainteja voitiin onneksi suunnitella täysin vapaasti, koska kaikki entiset huoneet purettiin (kuva 3). Tämä antoi vapauden muokata tilat omien toiveiden mukaan ja antoi tilaa luovuudelle. Lopputuloksena rakennukseen saatiin kaksi tilavaa makuuhuonetta, kylpyhuone, erillinen WC sekä avara keittiöolohuone. Alkuperäinen ullakkokerros jätettiin ennalleen ja toimii tällä hetkellä avoimena mahdollisuutena tulevaisuuden ideoita varten. “Tällä hetkellä siellä asuu lähinnä kummituksia, mutta ne ovat hyväntahtoisia” Helena naurahtaa.

Kuva 3. Purku ja korjausvaihe (kuva: Helena Yli-Harja, 2024).

Vanhan säästäminen ja kierrätys

Vanhan materiaalin ja kalusteiden kierrättäminen on ollut tärkeä osa projektia ja rakennuksesta on pyritty säästämään hyvällä maulla mahdollisimman paljon vanhaa. Sisätiloista on onnistuttu säästämään muun muassa vanhat ikkunalistat, väliovet, karmit ja osa alkuperäisistä rakennuksen pönttöuuneista. Rakennuksen ulkoverhoilua ei myöskään muutettu. Alkuperäisestä rakennuksesta oli toiveena saada myös säilytettyä

rakennuksen alkuperäiset lattialankut, mutta ne osoittautuivat valitettavasti käyttökelvottomiksi. Myös alkuperäiset lattia- ja kattolistat olisi Helenan mukaan ollut mahtava säilyttää, mutta se ei ollut mahdollisuuksien rajoissa. Alkuperäiset listat oli edellisissä remonteissa purettu pois. Niiden puuttuminen korvattiin kuitenkin mm. tilaustyönä tehdyillä kattolistoilla, jotka mukailevat rakennuksen historian mukaista tyyliä ja korostavat vanhan rakennuksen karismaa.

Asunnon huonekaluvalinnoissa näkyy vahvasti vanhan materiaalin kierrätys ja entisöinti. Suurin osa kodin kalusteista on kierrätettyjä ja itse entisöityjä. Aikaa ja kulutusta kestävät huonekalut ovat Helenalle tärkeitä. Yksi erityinen huomio kohdistuu päämakuuhuoneeseen johtaviin korkeisiin parioviin, joka hankittiin tarpeettomana vanhasta virastotalosta Vaasasta. Näiden pariovien korkeus on nykyajan rakentamisessa harvinaista. Helena painottaa, että juuri tällaiset vanhan rakennuksen ylpeät mittasuhteet – korkeat ovet, avara huonekorkeus sekä suuret ja korkealle ulottuvat ikkunat – antavat kodille uniikin säväyksen.

Yllätykset ja ennakointi

Yllätykset ovat luonnollinen osa vanhan rakennuksen remontoimista, eikä Helenan projektistakaan niitä puuttunut. Kaikista suurin yllätys projektissa oli rakennuksen alapohja. Kohdetta ostaessa alapohjan kunto oli arvoitus ja kävikin lopulta niin, että maavarainen alapohja päätettiin purkaa ja korvata rossipohjalla (kuva 4). Muita suuria yllätyksiä ei tullut, ja pienet ongelmat ratkesivat luovalla tekemisellä ja soveltamisella. Helena toteaa, että tällaisiin yllätyksiin kannattaa aina varautua.

Kuva 4. Rakennuksen alapohjan korvaaminen rossipohjalla (kuva: Helena Yli-Harja, 2024).

Myös ennakointi ja valmistelu on tärkeää, että yllätysten määrä pysyy kohtuullisena ja budjetti hallinnassa. Yksi esimerkki hyvästä Helenan projektissa oli puumateriaalin hankkiminen ennakkoon hyvissä ajoin ennen puun hintojen merkittävää nousua. Hyvällä ennakoinnilla sekä ripauksella onnekasta ajoitusta vältyttiin merkittävältä budjetin paisumiselta.

Minkälaista tietoa tai osaamista tarvitaan?

Vanhan rakennuksen remontointi vaatii monenlaista korjausrakentamisen osaamista. Helenan mukaan remontointi on projekti, jonka kaikkiin kiemuroihin ei koskaan voi täydellisesti etukäteen valmistautua tiedon tai osaamisen näkökulmasta. Hän muistelee, että rakennusvaiheessa olisi kaivattu enemmän luotettavaa tietoa vanhojen kohteiden korjaamisrakentamisesta. Tietäjiä ja eri asiantuntijoita aiheeseen liittyen on paljon ja kaikilla on hieman eri näkökulmia. Oli vaikeaa tietää, minkälaiseen tietoon vanhan talon remontoinnissa ja korjausrakentamisessa voi luottaa ja mihin ei. Kaikkea tietoa ja vinkkejä ei kannata purematta niellä, sillä jokainen kohde ja tilanne on yksilöllinen.

Helenan mukaan tärkeintä tämän kaltaisissa projekteissa on, että on avoin ja valmis oppimaan. Aloittaessa ei ole pakko olla vielä täysin ammattilainen – matkan varrella oppii. Suositeltavaa olisi kuitenkin löytää muutama henkilö tai taho, joka on tehnyt vastaavanlaisia projekteja aikaisemmin. Itse pystyy tekemään aika paljon, jos on kiinnostusta ja jaksaa yrittää. Pitää kuitenkin myös tiedostaa, mihin asioihin on tarkoituksenmukaista hakea ulkopuolelta apua, Helena painottaa.

Merkityksellinen yhteinen matka

Projekti ei ole ollut pelkästään rakennusurakka, vaan myös yhteinen matka ja harrastus Helenalle ja hänen isälleen. Helena kuvailee, että projektia on ollut hauskaa tehdä eläkkeellä olevan isän kanssa ja se on lähentänyt heitä paljon. Isän valtava tietotaito, loputon luovuus sekä uskomaton kyky soveltaa ovatkin olleet Helenan mukaan koko projektin elinehto. Ilman näitä ei tätä rakennusta voisi kutsua nykyään kodiksi (kuva 5).

Kuva 5. Projektin lopputulos (kuva: Helena Yli-Harja, 2024).

Parasta projektissa on ollut mahdollisuus herättää vanha rakennus henkiin ja antaa sille uusi elämä unelmien kotina, jossa yhdistyvät rakennuksen laadukkaat materiaalit, historia sekä modernin asumisen mukavuudet. Juuri tässä omassa uniikissa kodissa on mukava asua ja olla:

“Tämä ei ole museo, vaan meidän koti. Kenelläkään muulla ei ole tällaista kuin meillä”

Voit tutustua kohteeseen ja seurata projektia lisää Unelmia Uljaisista Instagram -sivuilta.

Korjausrakentamisen tulevaisuus (KOTU)

Tämä artikkeli on kirjoitettu osana KOTU – Korjausrakentamisen tulevaisuus: Rakentamislaki, kiertotalous ja digitalisaatio -hanketta, jonka tavoitteena on lisätä Etelä-Pohjanmaan alueen korjausrakentamisen digitalisaatioon liittyvää osaamista, vastata uuden rakentamislain mukanaan tuomiin velvoitteisiin ja lisätä tietoisuutta kiertotalouden huomioon ottamisesta korjausrakentamisessa. KOTU -hanke tuottaa osaamispalveluita ja opintojaksoja, jotka soveltuvat rakennusalalla työskenteleville henkilöille tai työelämän ulkopuolella oleville henkilöille, joita kiinnostaa korjausrakentamisen tehtävät tai osaamisen laajentaminen. Opintojaksojen opettajana toimii Seinäjoen ammattikorkeakoulun Juho Lohilahti.

Voit ilmoittautua hankkeen opintojaksoille tämän linkin kautta.

Lisää tietoa hankkeesta löydät hankkeen verkkosivuilta.

KOTU-hankkeen opintojaksot rahoitetaan Euroopan unionin elpymis- ja palautumistukivälineellä (RRF), joka on EU:n elpymisvälineen (Next Generation EU) suurin ohjelma. Rahoituksen on myöntänyt Jatkuvan oppimisen ja työllisyyden palvelukeskus. Palvelukeskus edistää työikäisten osaamisen kehittämistä ja osaavan työvoiman saatavuutta. Palvelukeskuksen toimintaa ohjaavat opetus- ja kulttuuriministeriö sekä työ- ja elinkeinoministeriö.

Mika Uitto
TKI asiantuntija, SeAMK
mika.uitto(a)app-staging.seamk.hion.dev

Kirjoittaja toimii asiantuntijana KOTU – Korjausrakentamisen tulevaisuus: Rakentamislaki, kiertotalous ja digitalisaatio -hankkeessa.

Anne-Mari Latvala
Projektipäällikkö, SeAMK
anne-mari.latvala(a)app-staging.seamk.hion.dev

Kirjoittaja toimii projektipäällikkönä KOTU – Korjausrakentamisen tulevaisuus: Rakentamislaki, kiertotalous ja digitalisaatio -hankkeessa.

Juho Lohilahti
Lehtori, SeAMK
juho.lohilahti(a)app-staging.seamk.hion.dev

Kirjoittaja on rakennustekniikan lehtori SeAMKissa. Hän työskentelee KOTU – Korjausrakentamisen tulevaisuus: Rakentamislaki, kiertotalous ja digitalisaatio -hankkeessa asiantuntijana ja vastaa hankkeessa laadituista opintojaksoista.

Artikkeli on kirjoitettu osana KOTU – Korjausrakentamisen tulevaisuus: Rakentamislaki, kiertotalous ja digitalisaatio -hanketta. Hanke on rahoitettu Euroopan unionin elpymis- ja palautumistukivälineellä (RRF), joka on EU:n elpymisvälineen (Next Generation EU) suurin ohjelma. Rahoituksen on myöntänyt Jatkuvan oppimisen ja työllisyyden palvelukeskus. Palvelukeskus edistää työikäisten osaamisen kehittämistä ja osaavan työvoiman saatavuutta. Palvelukeskuksen toimintaa ohjaavat opetus- ja kulttuuriministeriö sekä työ- ja elinkeinoministeriö.